

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Ž nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.791

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2997

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Padec cen kmetijskih proizvodov

Žitna tržišča po vsem svetu stoje pod vti-
som katastrofalnih vesti iz Amerike. Na čika-
ški borzi, ki je vodilna za svetovni žitni trg, je
prišlo do panike in cene so padle tako nizko,
kakor že niso stale celih 24 let. Le leta 1906.
smo imeli še nižje cene žita. Veliki padec cen
sedaj pripisujejo deloma vestem o krizi žitnega
poola v Ameriki, deloma pa radi velikih pro-
daj sovjetske Rusije. Sicer te prodaje niso bile
tako velike, vendar se jim pripisuje odločilen
vpliv. Danes je žitni trg tako nestalen, da ga
tudi razmeroma majhne količine, ki spravijo
iz ravnotežja. Posebno v Ameriki, ki je odlo-
čilna tudi za ostale države, prevladuje špekula-
cija. Zato so pomislive katastrofe na trgih, kjer
ima tako veliko besedo špekulacija, ki stoji več-
krat tudi pod vplivom neresničnih vesti. To je
bil tudi slučaj v Čikagu, kjer so bile vesti o
razpadu žitnega poola bolj demantirane, ven-
dar, kakor kaže, brez uspeha.

Padec žitnih cen daje mnogo misliti vsem
gospodarjem. Izključeno je, da bi bilo kmetij-
stvo, posebno v naših krajih pri tako nizkih
cenah še rentabilno. Posebno je prizadeto kme-
tjstvo v malih producentskih državah, kjer so
bili že prej pogoji za kulturo žita neugodni in
se je polagoma vršil prehod na druge bolj do-
nosne kulture. Pomisliti je treba, da se cena
koruze suče okoli 1 Din, pšenica pa stane 50%
več. To ni nikako pravilno razmerje, če primer-
jamo kakovost pšenice s kakovostjo koruze.
Razumljivo je tedaj, če prihajajo iz Amerike
vesti, da se zaradi nizkih cen pšenice vedno
bolj uporablja za krmo pšenice mesto koruze,
zlasti se če pomislimo na že omenjeno raz-
merje cen pšenice in koruze.

Nizke cene žita vplivajo tudi na cene dru-
gih kmetijskih pridelkov, kar se je že lani opa-
zilo pri fižolu, v še večji meri pa letos.

Agrarna kriza se predvsem javlja v veliki
nadprodukciji. Nadprodukcija je postala pose-
bno občutna letos, kajti pridelek pšenice se je
letos zvišal na celem svetu z izjemo Rusije od
67.650.000 ton na 71.240.000 ton. K tem po-
datkom pripominjamo še, da je že produkcija
leta 1928. presegala ono leta 1913., torej zad-
nje normalno predvojno leto, za 20%, istočasno
(od 1913 do 1928) pa se je na svetu prebival-
stvo pomnožilo samo za 10%. Vzroke za veli-
ko produkcijo je iskati tudi v vedno bolj rasto-
či mehanizaciji dela v kmetijstvu, kjer se vidijo
posebno veliki uspehi v prekomorskih državah.
Poleg tega je v številnih industrijskih državah
stremeljen po avtarknem (samozadovoljivem)
gospodarstvu zelo pospešilo agrarno produk-
cijo. Mislimo tu na Avstrijo in Italijo, kjer čuti
uspehe teh stremeljenj posebno srednjeevropski
izvoz žita.

Na drugi strani pa zopet opazimo, da
konzum žita ni narastel sorazmerno s produk-
cijo. V celi vrsti velikih držav je danes konzum
žita manjši kakor pred vojno, to pa zato, ker
so žito izpodrinila druga hranila.

Zaradi vseh teh razlogov je moralo priti
do krize na svetovnih žitnih tržiščih. Že lani
smo opazili, da je letom 1926, 1927 in 1928 z
visokimi žitnimi cenami sledilo leto 1929 z niz-
kimi cenami. Padec cen žita pa ni osamljen.
Indeksi cen raznih držav kažejo, da so padle
zelo tudi cene raznih sirovin, predvsem za
tekstilno industrijo. Razmerje med cenami indu-
strijskih izdelkov in agrarnih proizvodov je
bilo na svetovnih tržiščih za slednje do l. 1929
razmeroma ugodno, leta 1929 pa se je občutno
poslabšalo v škodo agrarnih proizvodov. Za-
radi teh nizkih cen se je razumljivo kupna moč
podeželskega prebivalstva zmanjšala in priti
je moralo nujno tudi do industrijske krize, ki jo
danes vedno bolj čutijo po celem svetu in ki
se javlja tudi pri nas, saj smo že imeli priliko
poročati o redukcijah delavstva, nadalje o del-
nih ustavitvah obratov in v zvezi s tem o nara-
ščanju brezposelnosti. Industriji je stališče
lažje, ker se more braniti z dobro organizacijo
proti padajočim cenam, težko pa je kmetijstvu.
Zato tudi industrija lažje klubuje gospodarski
krizi, ker pomeni pri njej racionalizacija skoro
vedno znižanje produkcijskih stroškov in s tem
povečanje dobička. V kmetijstvu pa je racio-
nalizacija in standardizacija zvezana z velikimi
stroški, ki pa ne prinašajo toliko direktnega
dobička. Nadalje ima industrija svoje kartele,
ki drže stalne cene, pa naj si bodo dobri ali
slabi časi. Kajti v dobrih časih si naberejo pod-
jetja toliko rezerv, da lažje prebrodijo krizo.
Znano pa je tudi, da se kartelna cena ne ravna
po produkcijskih stroških najcenejšega produ-
centa, ampak je taka, da omogoča rentabilnost
tudi manj racionaliziranim obratom, ki morajo
delati z nadpovprečnimi stroški. Trgovska or-
ganizacija kmetijstva je še v povojih in tu čaka
kmetijsko združništvo še obsežno polje dela.
Nadalje bo treba še mnogo dela za tehnični
napredek našega kmetijstva, zlasti kar se tiče
porabe umetnih gnojil, ki je kakor znano pri
nas minimalna, pa bi se dala z velikopotezno
propagando še zelo povečati tako, da bi morali
graditi še nove tovarne umetnih gnojil in raz-
širjevati obrat že obstoječih, ne pa da bodo
moralne omejevali svoje obratovanje še sedanje
ovarne. V zvezi s tem je zanimivo dejstvo, ki
smo ga ugotovili pred nedavnim, da mora eno
največjih podjetij kemične industrije, Ruše, ve-
čino svoje produkcije izvažati v inozemstvo,
ker je ne more prodati doma.

Da pa se je sedaj položaj na žitnem trgu

Bojna napoved antifašističnih elementov Italije proti režimu

Manifest združenih italijanskih antifašističnih strank — Naraščajoča
gospodarska kriza v Italiji — Senzacionalen članek Nittija

Pariz, 26. septembra. Ugledni levičarski list
»La depeche de Toulouse« piše: Te dni se
je v Parizu zaključilo zasedanje vrhovnega sveta
antifašistične koncentracije. Navzoči so bili zastop-
niki vseh italijanskih antifašističnih strank od li-
beralne desnice do socialistične levice, izven-
katoliške popolarce, ki so sicer z antifašistično
koncentracijo edini v pobujanju fašizma, ne stri-
njajo pa se z njenim svobodnimiselnim programom.
Sejam je predsedoval bivši poslanec Filipo
Turati, šef združenih socialistov.

Zasedanje je objavilo manifest vsemu svetu,
v katerem se poudarja, da se je fašizem, kakor je
bilo pričakovati, izkazal za popolnoma nesposob-
nega vladati Italiji. Njegova politika je privedla
do gospodarskega poloma, tako da je nezadovolj-
nost italijanskega ljudstva narasla do viška. Za-
radi tega je fašizem obnovil teror, kar nezadovolj-
nost ljudstva le povečuje. Fašizem sam se je ko-
rumpiral, terorizmu, ki se poslužuje izjemnih po-
stav in izrednega tribunala, pa se v lastnih vrstah
črni sraje pridružuje čez dalje večji defetizem,
ki prizadeva največje skrbi vodstvu stranke samemu.
Italija se v resnici nahaja v stanju državljanske
vojne, ker se je začelo prebivalstvo organizirati
v tajnih organizacijah. K temu se pridružuje tih
odpor narodnih manjšin, ki jih je fašizem
začel v zadnjem času s podvojenimi silami zatirati.
To stanje pomeni obenem največjo nevarnost
za internacionalni mir, ker se s sedanjo Italijo ne
more uresničiti evropska federacija.

Vrhovni svet antifašistične koncentracije ugo-
tavlja, da se bliža odločilna ura. »Treba je zbrati
vse antifašistične sile, da se užgo baki osvobo-
ditelne borbe. Starim veteranom in onim, ki ječe po
ječah, se mora pridružiti mladina.« Manifest po-
ziva vse Italijane, da sklenejo svoje vrste v borbi
za svobodo.

Manifest končuje z zagotovitvijo, da bo nova
Italija postala lojalna član Društva narodov in
Paneurope, pa da bo popolnoma pravična slovan-
ski in nemški narodni manjšini, katerima je treba
podeliti popolno narodno in kulturno avtonomijo.

Glede gospodarskega položaja Italije piše gla-
silo italijanskih antifašistov v Parizu »Italia«
v svoji številki od 20. septembra sledeče:

»Gospodarski krogi Italije, ki so dosedaj s fa-
šizmom simpatizirali, se sedaj od njega čimdalje
bolj obračajo. Zadnja številka ultrafašističnega li-
sta »Tevere«, odgovarjajoč glavnemu taktiku
fašistične industrijske zveze Olivettiju, ki se je v
turinski »Stampi« pritoževal, da fašistični državni
socializem ovira svobodni razvoj produkcije, hudo
napada gospodarske kroge, češ da je »paraliza pro-
dukcije pripisovati preveliki požrečnosti kapital-
istov«. Torej se je zveza med fašizmom in ita-
lijsko industrijo začela krhati. Enak napad na pri-
dobitne kroge si je dovolil dne 5. septembra v
»Corriere della Sera« znani fašistični predsednik
vojnih invalidov Delcroix, ki se ljuto obrača proti
defetistom, »ki tožijo o gospodarski krizi, dočim
imajo od nje dobiček in razsipajo narodno bo-
gastvo Italije. Te elemente, da bo treba zadeti z ne-
izprosno pravico fašizma«. Enako se izraža v »Te-
vere« bivši fašistični minister De Stefani.

Dejanski gospodarski položaj Italije je ozna-
čen po padcu vseh vrednot. Glasilo ameriških fi-
nančnih krogov »The Wall Street Journal« govori
naravnost o finančnem samomoru Italije. Pri tem
pa ni značilen samo padec industrijskih papirjev,
kakor n. pr. družbe Fiat, ampak pred vsem padec
zemljiškokreditnih papirjev, kar dokazuje, da se
zemlja ne kultivira več ali pa, da se ne rentira.
Tako n. pr. je vprav katastrofalen padec največ-
jega melioracijskega podjetja, tako zbrane Boni-
fice v Ferrari, katerega akcije so se svojčas pri
nominalu 200 lir prodajale po 800, dočim imajo
danes kurz 19 lir, ki je pa tudi fiktiven, ker se
izven borze prodajajo po 5 lir.

Zelo simptomatičen pojav je tudi, da vlada
zahteva od vsakega industrijskega podjetja pa tudi
od najmanjšega trgovca in obrtnika, da položi kav-
cijo, katere se ne vrača. V prvi vrsti pa se po-
služuje vlada depozitov poštne hranilnice. Na ta
način je dobila denar največ od »Blagajne za de-
pozite in posojila« in od »Banke di Napoli«. Na ta

način se danes stekajo hranilne vloge italijanskih
državljanov prisilno v državno blagajno, ki z njimi
plačuje ogromne izdatke za vojsko, milico in faši-
stično propagando.

Zelo kritičen je tudi položaj italijanskih ob-
čin, ker je vlada uknila občinski davek na po-
trošnjo, ki je bil njihov glavni vir. Konkuzi se
strahovito množijo, dasi jih sodišča silno zadržu-
jejo. V Neapolju so na glavni trgovski ulici »Retti-
fice« od vsakih pet velikih trgovin zaprte tri. Sam
»Lavoro Fascista« poroča o trumah z dežele, ki
oblegajo mestne borze dela, pa jih prefekti po
preteku 15 dni, ako niso dobili dela, poženejo nazaj
v domovno občino.

Največji vtis na inozemstvo pa je napravil čla-
nek bivšega ministra Nittija v »The New Re-
public« v New Yorku, v katerem pisec dokazuje,
da v Italiji ne vlada red, ampak narobe nered in
fatalno razsipanje denarja za vojaške izdatke in za
obrambo fašizma. Nitti nasvetuje ameriškim kro-
gom, da napravijo anketo o gospodarskem in fi-
nančnem položaju Italije. Na podlagi te ankete sem
prepričan — pravi Nitti — »da se bo Amerika
prepričala, da fašizem ugonablja produkcijo in
osiromašuje Italijo«.

Ta razkritja nam nudijo material, na podlagi
katerega si moremo ustvariti pravo sodo o vzro-
kih velikih izprememb v vodstvu fašistične stranke,
ki jih je izvršil in jih še namerava izvršiti Musso-
lini. O teh izpremembah se veliko uga. Gotovega
pa se ne ve ničesar, razen to, da v vodstvu stran-
ke samem vlada nesoglasje in pa velika skrb za
bodočnost. Na eni strani bi Mussolini rad počasi
in neopaženo pustil fašistično stranko izginiti, na
drugi pa se boji naraščanja antifašističnih elemen-
tov, češar se bojijo tudi oni krogi Italije, ki so bili
in so na tihem proti fašizmu, se pa bojijo, da bi
njegov polom čez noč mogel imeti usodne po-
sledice.

Treba je pripomniti, da je antifašistična kon-
centracija sprejela tudi resolucijo, ki se jako ostro
obrača proti Vatikanu.

Audience pri kralju

Niška Banja, 26. sept. m. Semkaj je prispe
predsednik ministrskega sveta general Zivković v
spremlju ministra Uzunovića in ministra dvora
Jeftića. Nj. Vel. kralj je dole goste takoj sprejel v
avdijenco.

Ban Sernee in bivši minister Sušnik pri
dr. Korošcu

Belgrad, 26. sept. z. Danes je prispel v Bel-
grad ban dravske banovine g. inž. Dušan Sernee
in bivši minister g. prof. Sušnik. Konferiral sta
z g. ministrom dr. Korošcem, ki pa je že ob 9.30
odpotoval v Niško Banjo, kjer je bil sprejet v avdi-
jenco pri kralju.

VZS

Belgrad, 26. sept. m. Danes so se pričele seje
vrhovnega zakonodajnega sveta.

Šolnina na privatnih šolah

Belgrad, 26. sept. AA. Po uradnih poročilih
kraljevskih banknih uprav zahtevajo privatne šole
v kraljevini plačilo šolnine od staršev učencev, kar
je očitno v nasprotju s §§ 4. in 164. zakona o na-
rodnih šolah. Radi tega je odredil minister pro-
svete, da morajo vse privatne šole takoj ustaviti
vplačevanje šolnine v katerikoli obliki. Načelniki
prosvetnih oddelkov in šolske uprave morajo o tem
takoj obvestiti starše učencev. Izvzete so samo pri-
vatne šole za defektno dečo.

Ureditev izvoza poljedeljskih pridelkov

Belgrad, 26. sept. AA. V zvezi z vprašanjem
ministrstva za poljedelstvo, kaj je z ureditvijo
izvoza in tranzita svežega krompirja in drugih po-
ljedelskih pridelkov, ki da so okuženi z zrakom,
je ministrstvo za zunanje zadeve obvestilo ministr-
stvo poljedelstva, da je naše kr. poslanstvo na Du-
naju dostavilo dopis o tem, da je bila naša država
sprejeta v seznam neokuženih krajev. Zato je
avstrijska vlada sporočila vsem svojim carinarni-
cam podatke o krajih organizacij in imenu ustanov,
ki so pooblašene, da izdajajo potrdila o zdravstve-
nosti pridelkov. To poročilo ministrstva za zunanje
zadeve je bilo dostavljeno vsem oglednim in kon-
trolnim postajam v vednost in ravnanje, ker so po-
oblašene, da izdajajo izvozna dovoljenja.

Zakon o avtobusnem prometu

Belgrad, 26. sept. z. Zakon o podjetjih za re-
den prevoz potnikov in blaga z motornimi vozili je
končan. Zakon bo predložen predsedniku ministr-
skega sveta in ne pride pred vrhovni zakonodajni
svet. S tem zakonom se bo uredil avtobusni promet
v celi državi, ker je želja, da se s prevelikim raz-
vojem avtobusnega prometa ne ustvari prevelika
konkurenca železnici. Zajamčen pa je soliden in
dober avtobusni promet v krajih, ki niso zvezani z
železnicami, hoče pa se tudi povzdigniti turizem v
banovinah, ki imajo mnogo prirodnih krasot. Čim
bo zakon potrjen, bo objavljen v Službenih novinah.

Vojne nevarnosti ni!

Francosko-italijanska pogajanja se nikakor niso delinitivno razbila

Milan, 26. sept. 11. Italijansko časopisje ob-
javlja v celoti članek, ki ga je pariški »Le Temps«
posvetil italo-francoskim pogajanjem za pomorske
razorožitve. Sprva, tako piše francoski oficijozni
časopis, je res izgledalo, da pogajanj v Ženevi
sploh ne bo mogoče začeti, ker je italijanski zu-
nanji minister nenadoma odpotoval v Rim, ne da
bi pustil kakšno upanje na končni uspeh. Vendar
se je prizadevanju francoskega delegata Massigli
posrečilo, da je pogajanja nanovo začel in sicer z
italijanskima strokovnjakoma grofom Ruspoli in
ministr. Rossi. Massigli je bil pooblaščen od svoje
vlade, da stavi italijanskim ekspertom nove po-
nudbe, ki bi bile omogočile paritetno izvršitev fran-
coskega in italijanskega pomorskega programa
koncem leta 1936. Na škodo medsebojnih odnoša-
jev pa je italijanska vlada nenadoma desavuirala
svoje eksperte in se postavila na stališče takojšnje
pomorske enakosti. Očitvidno je italijanska vlada
napravila iz tega vprašanja časti. Francija se tega
zaveda in razume popolnoma, zakaj italijanska
vlada tako trdovratno stoji na svojem načelu pari-
tete, čeravno je jasno, da bi dejanska pomorske
enakosti vsaj za enkrat ne bilo mogoče doseči.

Oficijozni »Temps« pristavlja, da je baš radi

tega, ker je Italija iz pomorske paritete napravila
vprašanje prestiža in časti, veliko upanje, da se
bodo pogajanja nadaljevala in končno tudi uspe-
la. Vrata za nove pogovore so ostala odprta in fran-
coska vlada je prepričana, da se jih bosta intere-
sirani državi kmalu poslužili. Govoriti o napetosti
med Italijo in Francijo je pretirano, govoriti o vojni
nevarnosti je pa naravnost pregrešno.

London, 26. sept. or. Vladni »Daily Herald«
poroča iz Rima, da tam nikakor ne vlada vtis, ka-
kor da bi ukinjenje pogajanj med Italijo in Fran-
cijo pomenilo povečanje napetosti med obema dr-
žavama. Italijanska vlada se pač zaveda, da bo to
po moralna ona začeti s pogajanj, zato bo pa ča-
kala ugodnega trenutka, da se poslužijo odprtih vrat,
ki so ostala po odhodu iz Ženeve obeh delegacij.

Pariz, 26. sept. AA. V vladnih krogih potrju-
jejo, da se ne more govoriti o popolnem prekinje-
nju pogajanj med Italijo in Francijo glede pomor-
ske razorožitve, ker obstoja na obeh straneh dobra
volja, da se premostijo težka nesoglasja tako na
političnem, kakor na ožjem razorožitvenem pod-
ročju. Francosko stališče slej ko prej priznava na-
čelo pomorske paritete, kakor je bilo postavljeno
na washingtonski konferenci.

Opravičevanje nekulturnega čina

Trst, 26. sept. K zatvoritvi zasebne slovenske
šole pri Sv. Jakobu v Trstu prinaša »Popolo di Tri-
este« sledeč značilen komentar:

»Zadostuje majhna slika, da se razume daleko-
sežnost te odredbe in da se pojasnijo vzroki, da se
je to ukrenilo. Ravnatelj te šole je bil neki Andrej
Čok, dostojen brat tistega Ivana Marija Čoka, ki je
zbežal v Ljubljano, da se odtegne aretaciji, ki jo je
odredilo izredno sodišče proti njemu, ker je bil
član teroristične organizacije v Julijski pokrajini.
Imenovani ravnatelj je imel ob svoji strani upravni
svet, ki so ga tvorili 1. dr. Just Perlot, najzagrize-
nejši slovenski propagandist v oddelku Barkovlje-
Rojan, kateri pa sedi danes na varnem v zaporu po
odredbi izrednega tribunala, ker se je dokazala nje-
gova soodgovornost s teroristično organizacijo; 2.
bivši poslanec dr. Vilfan, mednarodni agitator proti
Italiji in smešen čvekač v zadevi narodnih manjšin
v Društvu narodov; 3. advokat Edvard Slavik, pa-
tron slovanskih protitalijanskih krožkov in 4. advo-

kat Jožef Abram, ki je tudi tipičen predstavitelj
protitalijanstva in antifašizma. Ta upravni svet —
pravi »Popolo di Trieste« — je imel na razpolago
bogate fonde, s katerimi je vsako leto vzgojil kader
mladine v protitalijanskem duhu, tako da je šent-
jakobska šola tvorila naravnost jugoslovanski otok
v italijanski državi. Potem ko »Popolo di Trieste«
sumniči na običajen izvor fondov, s katerimi je raz-
polagala slovenska šola, pravi, da je upravni svet te
denarje, s katerimi se je deca šolala skoraj zastoj,
uporabljal pod krinko kulturnih namenov za anti-
fašistično in antiitalijansko propagando.

Končno »Popolo di Trieste« licemersko ugo-
tavlja, da fašistična Italija priznava svojim drugo-
rodnim državljanom pravice lastnega jezika in kul-
ture, tako da se v mnogih italijanskih institutih
nahajajo stolice hrvaškega in slovenskega jezika in
literature, da pa ne more dopustiti, da bi se slo-
vanske šole izprevrgele v orodje antiitalijanske in
antirežimske propagande, ter da bi ogrožale italijan-
sko kulturo.

S takimi neresnicami in natolcevanji opravi-
čuje fašistično glasilo ta nekulturni čin.

Povečanje belgradskega kolodvora

Belgrad, 26. sept. m. V gradbenem minist-
stvu so začeli proučevati projekt razširitve glavne
železniške postaje v Belgradu in projekt zgradbe
novega tovornega kolodvora. Ob tej priliki bodo
proučili tudi načrt podzemnega tunela pod Belgra-
dom do novega pančevskega mostu, koder bo spe-
ljana železnica proti Romuniji. Dela se prično za-
četkom prihodnjega leta.

Nova krščansko-socialna vlada v Avstriji?

Zmaga filolašističnih elementov

Dunaj, 26. sept. as. Danes so se zglasili pri zveznem predsedniku Miklasu voditelji vseh strank, tudi socialnih demokratov. Miklasov namen, da bi sestavil koalicijski kabinet v dosedanjem razmerju strank pod vodstvom Vaugoina, pa se bo razbil najbrže na tem, da so se Velenemci in Landbund postavili dosedaj proti temu načrtu in izjavili samo svoje veliko ogorčenje zaradi padea dr. Schöberja. Verjetno je torej, da bo Miklas kmalu nehal s svojim prizadevanjem v tej smeri in da bo poveril Vaugoinu sestavo krščansko-socialnega manjšinskega kabineta, obenem mu pa priporočil, naj nadaljuje pogajanja za koncentracijo meščanskih strank.

Nova avstrijska vlada bo torej najbrže kabinet Vaugoin-Seipel, ker je bivši kancler dr. Seipel menda pripravljen, da sprejme zunanje ministrstvo. Na brzojavni poziv je namreč že prekinil svoje potovanje po Skandinaviji in se odločil, da se z letalom vrne na Dunaj. Neki krščansko-socialni večerni list poroča, da je morda računati tudi s tem, da bo dr. Seipel imenovan za zveznega kanclerja. Vsekakor je misliti na to, da bo nova vlada sestavljena skoro ravno tako, kakor prejšnji Seiplov kabinet. Vaugoin bi prevzel vojno in notranje ministrstvo, bivši prosvetni minister v Seiplovem kabinetu Schmitz prosvetno ministrstvo, Thaler poljedelstvo, Resch pa socialno politiko. Če bodo Velenemci sodelovali, bo dr. Schürf prevzel trgovinsko ministrstvo, dr. Slama pa pravosodno ministrstvo. Za Landbund bi dobil finančno ministrstvo štajerski deželni svetnik Winkler.

Če pa Velenemci in Landbund ne bi stopila v

vlado, se kandidati za ta ministrstva še niso imenovali. Čuje se pa, da bi dolgoletni finančni minister v Seiplovem kabinetu dr. Kienböck prevzel predsedništvo zveznih železnic, zaradi česar bi tudi krščansko-socialni finančni minister v Schöberjevem kabinetu dr. Juch ostal še nadalje finančni minister.

Kar tiče Velenemcev in Landbunda, je upanje, da ne bodo ostali pri svojem dosedanjem odklonilnem stališču, če se jim bodo dale zadostne garancije, ki jih zahtevajo glede volivne reforme.

Dunaj, 26. sept. as. Čuje se, da namerava Vaugoin poklicati v svoj kabinet tudi dva heimwehrovska ministra in da je že brzojavno povabil na Dunaj voditelja Heimwehra kneza Starhemberga, ki se sedaj nahaja v inozemstvu. Ze dr. Seipel je ponovno v svojih govorih izjavljal, da ima Heimwehr pravico do direktnega zastopstva v vladi.

Vsi pariški listi smatrajo demisijo Schöberjevega kabineta za nevaren simpton notranjepolitičnega razvoja v Avstriji. Njegov padeč končno ni nič drugega, kakor politično maščevanje heimwehrovcev, ki se radi zmaga Hitlerja v Nemčiji udajajo novemu upanju.

Razgovori zveznega predsednika Miklasa z zastopniki strank so bili danes končani ter je predsednik poveril sestavo novega kabineta dosedanjemu podkanclerju Vaugoinu. Zvezni predsednik je v razgovorih z zastopniki strank upošteval željo krščansko-socialne stranke, ki je predlagala, da naj njen načelnik Vaugoin stopi na čelo nove vlade. Velenemci in Landbund pa sta sporočila, da ti dve stranki vidita v postopanju krščansko-socialne stranke kršenje koalicije. Stavili so tudi vprašanje,

ali se ne razmotriva tudi o tem, da bi se sestava nove vlade poverila dr. Schöberju. Miklas je odgovoril, da je tak primer izključen. Vsekakor je računati z verjetnostjo, da se bo sestavil kabinet manjšine. Vaugoin bo vsekakor nadaljeval pogajanja tudi s srednjimi strankami. Ta pogajanja se bodo najbrže zavlekla do prihodnjega tedna, ker se prihod dr. Seipla, ki bo podpiral prizadevanja Vaugoina, pričakuje šele v nedeljo. Krščansko-socialni kabinet se označuje za volilni kabinet kršč. socialne stranke, katere edina izvršljiva naloga bo takojšnja izvedba novih volitev. Iz krogov Heimwehrovcev se doznava, da Heimwehrovi v tem stadiju nimajo namena, udeležiti se te sestave kabineta. Odločitev o tem je pričakovati na jutrišnji seji njihovega vodstva.

Po desigiranju je odšel Vaugoin takoj v parlament, v katerem je ravno zborovala deželna konferenca velenemskih ljudske stranke. Velenemci so po obširni razpravi glede odstopa dr. Schöberja sklenili, da se ne udeležijo nobene sestave kabineta, pri kateri bi sodelovali oni faktorji, ki so povzročili odstop dr. Schöberja.

Dunaj, 26. sept. as. V poučenih krogih se širi vest, da je verjetno, da se bo novi kabinet sestavil tako: Minister za notranje stvari in vojsko Karl Vaugoin, podkancler in prosvetni minister dosedanjí deželni glavar na Štajerskem dr. Rintelen, finančni minister dr. Juch, trgovinski in prometni minister Eduard Heintl, minister za socialno skrbstvo dr. Rudolf Schmitz, pravosodni minister bivši kancler Ramek, poljedelski minister dr. Dolfuss, ravnatelj nižjegašolske kmetijske zbornice.

Obisk naših gospodarskih krogov v Solunu

Solun, 26. sept. AA. Davi ob 6 so prispeli v Solun jugoslovanski gospodarski krogi in intelektualci. Na postaji so jih sprejeli zelo svečano. Sprejema so se udeležili člani jugoslovansko-grške lige v Solunu s predsednikom na čelu vladika Vasilje, zastopniki občine ter gospodarskih in kulturnih organizacij, jugoslovanski generalni konzul in oboje konzulata, člani jugoslovanske trgovske zbornice, jugoslovanske svobodne cone itd. Naši industrialci so zelo zadovoljni s sprejemom. V vseh krogih naglašajo, naj se med obema državama razvijejo najpriljubnejši gospodarski in prijateljski odnosi.

Naši časnikarji v Romuniji

Bukarešt, 26. sept. p. Rador javlja, da so dospeli v sredo zvečer jugoslovanski časnikarji v Herkolovo kopališče v Romuniji, kjer so bili pri-srčno sprejeti. V mestu so visle romunske in jugoslovanske zastave, posetniki kopališča so jim priredili burne ovacije. V imenu romunskega tiska jih je pozdravil časnikar Kasane, nakar mu je odgovoril jugoslovanski časnikar Simić. V četrtek so si ogledali kopališče, mesto in okolico. Nato so odpotovali v Bukarešt.

Jezuitski provincijal v Belgradu

Belgrad, 26. sept. m. Danes je prispel v Belgrad provincijal jezuitskega reda dr. Prešeren, ki se je mudil na vizitacijskem potovanju v Skoplju, obiskal je tudi Sofijo.

Premestitve in imenovanja

Belgrad, 26. sept. AA. Z odlokom ministrstva za trgovino in industrijo sta v soglasju predsednika vlade premeščena gg. Ferdinand Grobelnik in Ivan Miškuljin, za strokovna učitelja državne puškarske šole v Kranju na državno puškarsko šolo v Učičah. Z odlokom ministra za trgovino in industrijo so postavljeni na državni tekstilni šoli v Kranju: za suplenta v I-9 Ferdinand Hočevar, diplomirani inženir visoke tekstilne šole v Brnu, za začasnega predmetnega učitelja v II-5 Maksimilijan Stipetič, absolvirani učenec državne srednje tehnične šole v Ljubljani, za začasnega predmetnega učitelja v III-4 Otmar Zupančič, absolvirani učenec mojstrske šole na srednji tehnični šoli v Ljubljani.

Zakon o notarjih

Belgrad, 26. sept. m. Službene novine z dne 26. sept. objavljajo zakon o notarjih.

Tečaj za arhivske uradnike

Belgrad, 26. sept. z. V ministrstvu pravde se bo vršil tečaj za arhivske uradnike. Za tečaj se je prijavilo mnogo kandidatov, izmed katerih jih je bilo sprejetih 200. Sprejeti kandidati bodo obveščeni potom občinskih uprav ali pristojnih oblasti. Kandidati se morajo zglasiti v ministrstvu pravde 1. oktobra ob 6 zvečer. Kdor se v tem času ne prijavi, se smatra, da je odstopil.

Izvoz jabolk

Belgrad, 26. sept. m. Neka ugledna firma iz Nemčije se zanima za vagonске količine jabolk iz naše države. Naši izvozniki morejo dobiti informacije pri zavodu za pospeševanje zunanje trgovine — informativno komercialni odsek.

Pravilnik o katastraciji gozdov

Belgrad, 26. sept. AA. V ministrstvu za gozdove in rudnike so izdelovali pravilnik o katastraciji, ki bo izvršena po vsej državi na podstavi novega gozdnega zakona. V zvezi s tem pravilnikom bo v ministrstvu za gozdove in rudnike nekoliko konferenc strokovnjakov, ki bodo sestavili njegovo definitivno redakcijo.

Belgrajske vesti

Belgrad, 26. sept. p. Ministrstvo zunanjih del je objavilo imena kandidatov, ki so se prijavili za polaganje izpita v ministrstvu zunanjih del. Izpiti se začne dne 1. oktobra ob devetih.

Belgrad, 26. sept. m. Jutri teden se vrši v Smederevu svečana proslava 500 letnice obstoja mesta.

Belgrad, 26. sept. m. 24. in 25. sept. se je vršila v poljedelskem ministrstvu važna konferenca za izdelavo pravilnika za brezobrestna posojila za zidavo hiš dobrovoljcev in kolonistov. Pravilnik je sprejet.

Belgrad, 26. sept. m. Dela za adaptacijo tovarne za izdelovanje bankovcev so dokončana. Delo v tovarni se prične s 1. oktobrom. Tiskali se bodo samo stotinarski bankovci. Tovarna se nahaja v Topčideru.

Belgrad, 26. sept. AA. Z odlokom ministra za prosveto je postavljena na podstavi §§ 74, 88 in 89 zakona o srednjih šolah v soglasju s predsednikom ministrskega sveta za suplenta 1. realni gimnaziji v Ljubljani v I/9 diplomirana dijakinja filozofije gđe. Darinka Janković.

Belgrad, 26. sept. AA. Ker je dr. Vladimir Stojković, načelnik agrarnega oddelka v ministrstvu za poljedelstvo podal ostavko kot član upravnega odbora Privilegirane družbe za izvoz deželnih pridelkov, je minister za poljedelstvo na njegovo mesto imenoval inspektorja tega ministrstva Nikole Belobrka.

Belgrad, 26. sept. m. V soboto dne 27. t. m. se vrši skupščina Zveze srbskih zemljoradniških zadrug, kongres se bo vršil v nedeljo dne 28. t. m. Včeraj in danes so se vršile predkonference, zborovali so vinogradniški zadrugarji, delegati nabavljajlnih in kreditnih zadrug.

Belgrad, 26. sept. m. Iz okolice Križevcev in Zlatara bo prišlo v začetku oktobra v Šumadijo okoli 400 kmetov na obisk k šumadijskim kmetom.

Belgrad, 26. sept. z. V avgustu se je plačalo od neposrednih davkov znesek 258 milij. Din, to je rekordno število v poslednjih 12 letih.

Nemiri v Indiji

London, 26. sept. AA. Po poročilih iz Mobaya je bil snoči sestanek kongresa indijskih nacionalistov, ki so protestirali proti predstojeci indijski konferenci v Londonu. 23 oseb je bilo ranjenih. Podobni nemiri so bili v Panelu v pokrajini Kolnobi. Redarstvo je moralo uporabiti orožje. Bilo je več mrtvih in ranjenih. Njihovega števila še niso ugotovili. Sodnik, ki so ga demonstrantje ranili, je podlegel poškodbam.

Hmelj

Zatec, 26. sept. as. Povpraševanje po hmelju je bilo v zadnjem tednu zelo veliko ter je bilo prodanih več tisoč stotov letošnje letine. Največ povpraševanja je bilo za prvovrstno blago, za katero se je dosegla cena 500—550 Kč, za srednji hmelj 450—500 Kč, za slabši srednji hmelj 400 do 450 Kč, za slabši hmelj pa 300—400 Kč. Izbrano blago je imelo višjo ceno.

Agrarni blok vzhodnih držav

Bukarešt, 26. sept. p. V razgovorih med romunskim trgovinskim ministrom Madgearuom, jugoslovanskim zunanjim ministrom Marinkovićem, poljskim zunanjim ministrom Zaleskim, češkoslovanskim zunanjim ministrom Benešem in madjarskim ministrskim predsednikom Bethlenom je prišlo do izmenjave misli, kjer se je naglasila potreba ustvaritve agrarnega bloka. Sklenjeno je bilo, da se vrši naslednja konferenca 14. oktobra, na kateri bo minister Madgearu ustvaril kompletne predloge glede ustvaritve agrarne edince vzhodnih evropskih držav. Na tej konferenci bodo sodelovale vse države, ki so bile zastopane na varšavski konferenci, poleg tega pa tudi nekatere druge države.

Aretacija posl. Korlantija

Vratislava, 26. sept. as. Danes je bil v Katovicah aretirani Korlanti, voditelj krščanske demokratske stranke v Zgornji Sleziji in najostrejši notranje-politični nasprotnik vojvode Grazinskega, ki je imenoval na tamkajšnje mesto Pilsudski. Močan policijski oddelek je zgodaj zjutraj obkrožil njegovo vilo in izvršil hišno preiskavo. Nato so Korlantija prepeljali v policijsko ravateljstvo. Ker je bil Korlanti kot deželni poslanec imun, so ga mogli aretirati šele potem, ko je predsednik republike objavil razpust gornje-slezjskega sejma.

Po aretaciji je policija zasedla in preiskala upravno poslopje njegovega lista »Polonia«. Izdana so bila zaporna povelja tudi proti več drugim deželnim poslancem. V razpuščenem gornje-slezjskem sejmju je imel Korlanti blok za seboj 13 poslancev, dočim je imela vladna stranka samo 10 poslancev, nemška manjšina pa 15. Sejm je bil razpuščen radi tega, ker so v Varšavi smatrali, da pokrajinski sejm ni avtonomen z lastno legislativo, temveč da je samo začasno zastopstvo. Akcija proti Korlantiju vzbuja tem večje začudenje, ker se splošno smatra, da je Korlantijeva zaslaga, da je Zgornja Slezija pripadla pod Poljsko.

Kapitan Prodan bo odlikovan

Praga, 26. sept. as. »Česke Slovo« *doznava, da je bil stavljen predlog, da se kapitan jugoslovanskega broda »Karadjordje« *odlikuje s češkoslovanskim redom belega leva.**

Nova turška vlada

Carigrad, 26. septembra. AA. Predsednik turške republike Mustafa Kemal se je posvetoval z voditeljem obeh najmočnejših parlamentarnih strank. Razgovor z Izmet pašo in Fetij Bejem je veljal političnemu položaju. Po tem posvetu je Mustafa Kemal poveril Izmet pašo z nalogo, da sestavi novo turško vlado.

Stabilizacija turške valute

Pariz, 26. sept. AA. Po poročilu iz Ankare je turški parlament soglasno sprejel zakon o stabilizaciji turške valute. Suti bej je kritiziral občo politiko vlade, ki jo pooblašča zakon, da lahko izroči prometu potrebno količino novčanic s tem, da jo vzame iz rezervnega fonda in da za kritje kupuje valuto ali tuje devize.

Zaro aga povožen

Newyork, 26. sept. AA. Turški podanik Zaro aga, ki trdi, da je star 156 let in da je bil enajstkrat oženjen, je postal snoči žrtev avtomobilske nesreče na newyorškem boulevardu Broadwayju. Zdravstveno stanje ponesrečenca je kritično.

Matthewseu polet

London, 26. sept. AA. Ko je kapetan Matthews zapustil davi Rangoon, da nadaljuje polet v Avstralijo, je naletel nad Meinom na silen vihar, ki ga je prisilil k povratku. Pozneje je znova odletel in upa, da doseže jutri Singapore. Jutri bo 12. dan njegovega poleta v Avstralijo. Za enkrat je nasproti Hinklerjevemu rekordu še vedno za en dan na boljšem.

Kitajski komunisti se zopet gibljejo

London, 26. sept. AA. Po poročilu iz japonskega vira so se vršili v pokrajini Hupeh hudi boji med rdečo armado in nankingškimi četami. Angleška torpedovca je obstrlevala rdeče čete ob reki Yangtze. Rdeče čete so zasedle Tsinglitu, ki leži severno od mesta Hankeou.

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe: V splošnem bo ostalo negotovo vreme, ponekod dež, možno pa je začasno zboljšanje. Južne Alpe: Zelo oblačno, na mnogih krajih dež.

Stroge odredbe proti protinemškim demonstracijam v Pragi

Praga, 26. sept. AA. Snoči so se v Pragi nadaljevale nacionalistične manifestacije. Nacionalisti so se zbirali z neverjetno naglico na raznih krajih mesta. Tekom manifestacij so razbili več nemških trgovin in židovskih obratov, ter razbili steklo na oknih. Demonstracije so se ponovile tudi pred redakcijo lista »Česke Slovo«. Manifestante je končno redarstvo po hudem naporu razpršilo. Aretiranih je bilo vsega 60 izgrednikov. Tekom spopadov je bilo več orožnikov ranjenih. Ranjeni orožniki in ranjeni redar so bili prepeljani v bolnišnico.

Praga, 26. sept. as. Ze v sredo, pa danes zopet je nemški poslanik dr. Koch posredoval pri namestniku zunanjega ministra dr. Krofti in ga opozarjal na težke politične posledice, ki bi jih lahko povzročili dogodki v Pragi med Nemčijo in Češkoslovako. Dr. Krofta je izrazil svoje obžalovanje zaradi dogodkov in zagotovil poslaniku, da ima vlada resno voljo, demonstracije hitro zatreti.

Praga, 26. sept. as. Češki fašisti so imeli zvečer ob 8 shod v Narodnem domu. Govoril je poslanec dr. Pergler, ki je izjavljal, da so demonstracije proti nemškemu govorečemu filmu samo podrejenega pomena, glavni povod za demonstracije pa je ekspanzija germanstva po izidu volitev v Nemčiji. Veliko ogorčenje je nastalo, ko je dr. Pergler prečital uradno poročilo o tem, da se je nemški poslanik zglasil v zunanjem ministrstvu. Češka Praga in češki narod si ne emejo dopustiti takega vmešavanja

Madjaro - turško - bolgarska zveza?

Istambul, 26. sept. or. Iz Ankare poročajo, da je madjarski poslanik v Turčiji danes prijavil obisk grofa Bethlena, ministrskega predsednika Madjarske. Obisk je nameravan koncem oktobra ali začetkom novembra. Sicer je običajno, da inozemski državniki obiskujejo svoje kolege le pod pogojem, da so sprejeli tozadevna povabila, vendar se v tem slučaju ugotavlja, da je madjarska vlada predhodno na oficiozen način Kemal paši dala vedeti, da bi grof Bethlen bil zelo počaščen, ako bi ga turška vlada povabila, da obišče glavno mesto. Kemal paša je seveda rad ustregel želji madjarske vlade. V prilog obiska je baje govoril tudi italijanski poslanik, kateremu je veliko na tem, da se vezi med Turčijo in Madjarsko še bolj sklenejo. Italija že ima z obema državama najbolj prijateljske odno-

šaje, in je naravno, da dela na tem, da se tudi njeni prijatelji med seboj spoznata in vzljubita. Kemal paša je pa še posebno vzradoščen nad tem obiskom, ker turške simpatije do Jugoslavije, ki še do danes ni podpisala severskega miru, niso ravno prevelike, kar tudi zbližuje Turčijo z Madjarsko.

V diplomatskih krogih pa se namigava, da je potovanje grofa Bethlena v Malo Azijo v tesni zvezi s projektom madjarsko-turško-bolgarske zveze pod pokroviteljstvom Italije.

Budimpešta, 26. sept. md. »Pesti Naplo« *poroča, da zaradi negotovega notranje in zunanje-političnega položaja ministrski predsednik grof Bethlen ne bo mogel opraviti obiska turški vladi. Potovanje bi se v tem slučaju preložilo na ugodnejše čase.*

Nemško vlado prevzame dr. Luther?

Pariz, 26. sept. as. »Petit Parisien« *izjavlja, da si je Hitler s svojim govorjenjem pri razpravi v Leipzigu končno pokvaril sodelovanje v vladni koaliciji, ki bi bila usmerjena na desno stran. V Berlinu se že razpravlja o možnosti kabineta močnih osebnosti pod vodstvom bivšega državnega kanclerja in sedanjega predsednika nemške narodne banke dr. Luthra, ki naj s pomočjo člena 48. ustave zopet spravi v red državne finance.*

Casopisi pravijo, da je Hitlerjev govor pred državnim sodiščem razočaral vse nemške politike, ki so upali, da ima Hitler čut odgovornosti. Hitler je v svojem govoru govoril o bližnji revoluciji in dajal lekcije nemški vladi. Listi naglašajo, da bodo imele Hitlerjeve izjave katastrofalen vpliv na zunanje politične odnose, in na finančni položaj nemške države.

Italijanski listi zavzemajo do Hitlerjevih izjav zelo simpatično stališče. »Popolo di Roma« *pravi, da je podal Hitler pogumno in odkrito izjavo.*

Proces proti de Rosi

Trst, 26. sept. AA. Tržaški »Piccolo« *prinaša obširno poročilo o procesu v Bruslju proti De Rosi, ki je poizkusil atentat na italijanskega prestolonaslednika, ko se je mudil v Bruslju. Zaslišan je bil najprej obtoženec, nato pa priče. Vse priče obtožnice so potrdile vprašanje predsednika, ali je obtoženi streljal v smeri italijanskega prestolonaslednika. Med pričami obrambe se nahajajo vsi ugledni emigrirani protifašisti v Belgiji in Franciji, na čelu s Nittiem, Turatijem in Montiglianom. Ti bodo zaslišani danes popoldne. Sodba bo verjetno izrečena jutri v soboto.*

Bolgari se balkanske konference ne udeleže

Sofija, 26. sept. AA. Bolgarska delegacija, ki je bila odrejena za balkansko konferenco v Atenah, je sklenila, da ne odpotuje tja. Kot razlog navaja, da grški tisk v zadnjem času napada Bolgarijo. Stvarni razlog pa je drugi. Na dnevni red aenske balkanske konference namreč ni postavljeno vprašanje narodnih manjšin, a o tem je bolgarska delegacija hotela v glavnem govoriti.

Romunija ne želi vojske

Bukarešt, 26. sept. as. Današnji listi obširno komentirajo poročilo, po katerih pripravlja Češkoslovaška obnovu gospodarskih odnosov s Sovjetsko Rusijo. »Lupta« *piše, da je Romunija Sovjetom že večkrat pokazala svojo voljo za sporazum, da pa je kot prvi pogoj zahtevala, da Rusija prizna sedanje romunske meje. »Streptacea«, poluradni organ romunske vlade, objavlja komunikne, v katerem izjavlja, da se Romunija zelo čudi vestem, ki prihajajo v zadnjem času iz Rusije in ki jih predvsem širi moskovska »Pravda«, češ da je Rusija zelo vznemirjena radi romunskega načrta, da zgradi v Crnem morju svojo pomorsko bazo. Sovjeti se bojijo, da bi angleško sredozemsko brodogradnjo priti v Crno morje, kar bi bilo seveda napetost proti Rusiji. Tudi je Rusija zelo vznemirjena radi letošnjih romunskih manevrov, ki so zadnji pregled vojske pred mobilizacijo romunske armade proti Rusiji. Temu nasproti naglašuje romunskak vlada, da Romunija ne želi nič drugega kot mir.*

Tagore potuje

Moskva, 26. septembra. AA. Indski pesnik Rabindranat Tagore ki se je mudil dva tedna v Moskvi, je odpotoval nazaj v Berlin. Pravijo, da se je Tagore v Moskvi izpreobrnil k boljševizmu.